

Дятел А.О.,
Державний університет «Житомирська політехніка»
Науковий керівник: Світличина І.А.,
асистент кафедри права та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир

ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ

Деградація ґрунтів - погіршення корисних властивостей та родючості ґрунту внаслідок впливу природних чи антропогенних факторів.

Науковці відзначають, що деградацію ґрунтів можна трактувати як «зниження чи втрату біологічної і економічної продуктивності і складної структури орних земель, що зволожуються дощем, зрошуваних орних земель чи пасовищ, лісів і лісистих ділянок у посушливих, напівзасушливих і сухих районах у результаті землекористування чи дії одного чи кількох процесів, у тому числі пов'язаних з діяльністю людини» [1].

За даними кінця 2021 року близько 20% с/г земель України вже зазнали суттєвої деградації, а решта знаходиться під загрозою [2]. Серед основних причин, що спричиняють деградацію земель України виділяють:

- нераціональне розорювання;
- ерозію ґрунтів, яка проявляє себе у руйнуванні ґрунтового покриву і знесенні його часток потоками води або вітром;
- надмірне випасання худоби на одному місці;
- знищення лісів, яке призводить до втрати поживних речовин із ґрунту, зволоженості, посилення ерозії, спустелювання;
- зрошення у посушливих місцевостях зумовлює підняття солей з глибин ґрунту, яке в подальшому може перетворити сільськогосподарські угіддя на непридатну для користування соляну пустелю;
- закислення ґрунтів - зниження їхнього водного показника (рН), що може зумовлювати зниження урожайності;
- заболочення і втрата сільськогосподарських угідь внаслідок нераціонального поливу угідь;
- забруднення ґрунтів через нераціональне використання мінеральних добрив і отрутохімікатів та інших сполук.

Зважаючи на таку проблематику і беручи до уваги реалізацію ринку землі в Україні, необхідно напрацьовувати комплексні підходи до суттєвого зменшення деградації земель України. Зокрема, пропонуємо:

1. Внести зміни у чинне законодавство. Так, позитивним було б прийняття спеціального профільного законодавчого акту, який би визначав основи ефективного використання ґрунтових ресурсів та запобігав погіршенню їх родючості.

2. Реформувати інституційне та інформаційне забезпечення. Потрібно організаційно та комунікативно поєднати різні джерела інформації про сучасний стан ґрунтових ресурсів України. Така взаємодія позитивно

впливатиме на взаємозагоджену роботи різних міністерств і відомств, що відповідають за стан ґрунтових ресурсів України.

3. Посилити міжнародну співпрацю щодо протидії деградації земель. Так, Україна приєдналася до європейського «Зеленого курсу», який декларує зменшення використання хімічних пестицидів на 50%; до 2030 року збільшення до 25% площ під органічне землеробство і т.д.

Отже, аналізуючи стан ґрунтів можна об'єктивно засвідчити зростання їхньої деградації. На це впливає нераціональне використання ґрунтів, ерозія, закислення чи заболочення ґрунтів і т.д. Зважаючи на таку негативну динаміку необхідно комплексно підходити до вирішення проблематики деградації ґрунтів, зокрема вносити зміни до законодавства, реформувати інституційні механізми та посилювати міжнародне співробітництво.

Список використаних джерел:

1. Синіцина І.С. Кравченко Ю.С., Деградація ґрунтів України як наслідок антропогенного навантаження: *Матеріали конференцій проведених в Житомирській політехніці*. 27 жовтня 2016 р. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/35.pdf> (дата звернення: 07.09.2022)

2. Деградовані ґрунти, або Чому чверть земної поверхні непридатна для землеробства. URL: <https://latifundist.com/reportazhy/149-degradovani-runti-abo-chomu-chvert-zemnoyi-poverhni-nepridatna-dlya-zemlerobstva> (дата звернення: 07.09.2022)